

Sygn. akt: VU 1226/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2013 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mirosława Molenda-Migdalewicz

Protokolant: Katarzyna Awsiukiewicz

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2013 r. w Legnicy

sprawy z wniosku M. H.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o przeliczenie emerytury

na skutek odwołania M. H.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 31 maja 2012 roku

znak (...)

I. zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 31 maja 2012 roku znak (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy M. H. prawo do ustalenia wysokości emerytury przy zastosowaniu przelicznika 1,5 za każdy rok pracy górniczej od 01 sierpnia 1967 roku do 31 stycznia 1974 roku i od 15 marca 1975 roku do 14 grudnia 1977 roku,

II. oddala dalej idące odwołanie,

III. stwierdza, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia w pełnej wysokości.

Sygn. akt VU 1226/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 maja 2012r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., przyznał wnioskodawcy M. H. emeryturę od dnia (...), tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Organ rentowy uznał, że wnioskodawca udowodnił łącznie 21 lat, 9 miesięcy i 29 dni okresów składkowych. ZUS nie uwzględnił wnioskodawcy okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 04 kwietnia 1963r. do 01 sierpnia 1967r. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia w okresach pozostawania w stosunku pracy, tj. od 01 sierpnia 1967r. do 31 grudnia 1980r., od 01 stycznia 1988r. do 12 lutego 1988r., od 01 sierpnia 1988r. do 17 października 1988r., organ rentowy przyjął kwoty obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, wskazując iż wynagrodzenie w tych okresach nie zostało udokumentowane. Niezależnie od powyższego, Zakład poinformował, że nie zastosował

przeliczników do okresów pracy górniczej, gdyż wnioskodawca nie wykonywał pracy górniczej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pod ziemią przez co najmniej 5 lat.

Odwołanie od tej decyzji złożył M. H., domagając się jej zmiany i przeliczenia emerytury z zaliczeniem do pracy górniczej spornych okresów zatrudnienia, tj. od 01 sierpnia 1967 do 31 maja 1968r. na stanowisku technika górnika pod ziemią na stażu, od 01 czerwca 1968r. do 30 listopada 1968r. na stanowisku górnika pod ziemią, od 01 grudnia 1968r. do 31 stycznia 1970r. na stanowisku technika górnika, od 01 lutego 1970r. do 14 marca 1977r. na stanowisku instruktora strzałowego. Praca w tym okresie była bowiem, jego zdaniem, pracą górniczą wykonywaną pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Okoliczności powyższe potwierdzają bowiem zeznania przesłuchanych w sprawie świadków jak i świadectwa pracy wydane przez jego zakład pracy. Na rozprawie w dniu 13 lutego 2013r. wnioskodawca sprecyzował odwołanie, podając, iż domaga się ustalenia okresu pracy na stanowisku instruktora strzałowego (1970-1977) jako okresu pracy górniczej przy wliczeniu do wysokości emerytury z przelicznikiem 1,8, pozostałe sporne okresy (1967-1970) z przelicznikiem 1,5.

W odpowiedzi na odwołanie, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji. Dodatkowo podniósł, iż w dniu 24 lipca 2012r. wydał nową decyzję, w której ponownie nie zastosował przeliczników do okresów pracy górniczej, ponieważ wnioskodawca nie wykonywał pracy górniczej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pod ziemią przez co najmniej 5 lat.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. H. urodził się (...)

W spornych okresach wnioskodawca był zatrudniony w Zakładzie (...) w L. na stanowiskach: od 01 sierpnia 1967r. do 31 maja 1968r. - technika górnika na stażu pod ziemią, od 01.06.1968r. do 31.07.1968r. - młodszego górnika, od 01.08.1968r. do 30.11.1968r. - górnika, od 01.12.1968r. do 31.01.1974r. - technika górnika, od 01.02.1974r. do 14.03.1975r. - specjalisty górniczego pod ziemią, od 15.03.1975r. do 18.02.1977r. - sztygara zmianowego w oddziale pozawydobyczym pod ziemią, od 19.02.1977r. do 14.12.1977r. - robotnika pod ziemią.

Zakład (...) w L. na podstawie decyzji Okręgowego Urzędu Górniczego we W. z dnia 11 listopada 1969r. został zaliczony do podziemnych zakładów górniczych, których zadaniem było prowadzenie robót górniczych dla celów naukowo-badawczych i doświadczalnych dla grupy zakładów górniczych miedziowego i dopiero na mocy art. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994r. prawo geologiczne i górnicze przestał być zakładem górniczym, stając się podmiotem gospodarczym wykonującym dla zakładów górniczych usługi górnicze.

W dniu 4 grudnia 1968r. M. H. uzyskał III stopień górniczy.

W dniu 4 grudnia 1975r. uzyskał stopień I górnika.

W dniu 08 czerwca 1970r. Okręgowy Urząd Górniczy we W. zatwierdził M. H. na stanowisko nadgórnika oddziału górniczego w Kopalniach (...) zaliczonej do grupy podziemnych zakładów.

W okresie od 12 października 1971r. do 18 listopada 1971r. ubezpieczony uczęszczał na Kurs Dozorców i Instruktorów Strzałowych.

W dniu 22 maja 1972r. Okręgowy Urząd Górniczy we W. zatwierdził M. H. na stanowisko sztygara zmianowego oddziału górniczego w Kopalniach (...) zaliczonych do grupy podziemnych.

W dniu 23 kwietnia 1975r. Okręgowy Urząd Górniczy zatwierdził ubezpieczonego w charakterze osoby niższego dozoru ruchu specjalności techniki strzelniczej w zakładach górniczych podziemnych kopalń rud.

W dniu 20 maja 1978r. został zatwierdzony w charakterze osoby średniego dozoru ruchu specjalności przeróbki rud w podziemnych zakładach górnictwa rud.

W okresie zatrudnienia w Zakładzie (...) na stanowisku technika górnika na stażu pod ziemią (od 01.08.1967r. do 31.05.1968r.), młodszego górnika (od 01.06.1968r. do 31.07.1968r.), górnika (od 01.08.1968r. do 30.11.1968r.), technika górnika (od 01.12.1968r. do 31.01.1974r.), sztygara zmianowego na oddziale pozawydobyczym (od 15.03.1975r. do 18.02.1977r.) i robotnika pod ziemią (od 19.02.1977r. do 14.12.1977r.), zakres obowiązków wnioskodawcy był praktycznie tożsamy. Początkowo, będąc na stażu wykonywał prace pomocnicze w przodku, tj. zajmował się przygotowaniem sypkich materiałów wybuchowych, tj. dostarczał do czoła przodka materiały takie jak saletrol i aluminium, a następnie mieszał je pod nadzorem strzałowego. W dalszych okresach zatrudnienia M. H. pracował na dole kopalni w zespole zajmującym się wdrażaniem nowej techniki strzałowej w zakresie materiałów strzelniczych. Prace te polegały na ładowaniu materiałów wybuchowych i wykonywaniu nawiertów. Przed wykonaniem wskazanych czynności, konieczne było przygotowanie przodka, co wymagało dokonania obrywki stropu, zabezpieczenia stropu kotwiami (betonowymi, żywicznymi i linowymi), umieszczanymi za pomocą maszyn sprzężonych powietrzem, a następnie odwiercenia otworów, założenia ładunku i jego odstrzelenia, przewiercenia przodka i sprawdzenia efektów. Wnioskodawca wykonywał także „roboty na zawał”. Prace te przebiegały w ten sposób, iż najpierw konieczne było wywiercenie w skale otworów w średnicy ok. 60-70 mm (czasem 100mm), następnie załadowanie ich sypkimi materiałami wybuchowymi, m.in. saletrolem (za pomocą węża pneumatycznego) i spowodowanie wybuchu. Saletrol był uaktywniany za pomocą wprowadzanego do otworu lontu detonacyjnego, wypełnionego pentrytem (jednym z najsilniejszych materiałów wybuchowych). Do pneumatycznego ładowania sypkich materiałów wybuchowych wykorzystywane było urządzenie – Nikol.

Wnioskodawca ponadto, wykonywał prace fizyczne na dole kopalni L., P.R.związane z pomiarami parametrów powietrza kopalnianego (prędkości przepływu powietrza, ilości jak również temperatury i katastopnie). Ponadto, był zatrudniony do budowy tam wentylacyjnych regulujących przepływy powietrza. W późniejszym okresie pracował w Dziale Obudowy gdzie zajmował się wprowadzaniem nowego typu obudowy wyrobisk górniczych tzw. obudowy kotwowej i pomiarami jej parametrów - nośności, naciągu.

W okresie zatrudnienia od 01 lutego 1974r. do 14 marca 1975r. na stanowisku specjalisty górniczego pod ziemią w Dziale Techniki Strzelniczej M. H.faktycznie pełnił obowiązki instruktora strzałowego; ładował materiał w otwory, pracował przy próbach wybuchu materiału strzelniczego, przy likwidacji niewypałów, przy zakładaniu lontów, nadzorował badania nad stosowaniem materiału wybuchowego tzw. saletrolem w warunkach dołowych. W okresie tym ubezpieczony świadczył pracę częściowo na powierzchni, częściowo pod ziemią.

Dowód: zeznania świadka T. L. 00:11:41- 00:36:58,

zeznania świadka K. Z. 00:37:20-00:58:07,

wyjaśnienia wnioskodawcy 00:58:18-01:09:32,

akta osobowe wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w Zakładzie (...) w L..

W dniu 16 marca 2012r. M. H. złożył do organu rentowego wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury.

Organ rentowy przyznał wnioskodawcy prawo do świadczenia, początkowo decyzją zaliczkową z dnia 30 marca 2012r., następnie, decyzją ostateczną z dnia 31 maja 2012r. Świadczenie zostało przyznane ubezpieczonemu od (...), tj. od osiągnięcia przez niego wieku emerytalnego.

Dowód: akta ubezpieczeniowe wnioskodawcy t. VIII- wniosek o emeryturę z dnia 16 marca 2012r. k. 1-3, decyzja z dnia 30 marca 2012r. k. 24, decyzja z dnia 31 maja 2012r. k. 34.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2009r. nr 153, poz. 1227 z późn. zm.), dalej „ustawa emerytalna”, przy ustalaniu wysokości emerytur innych niż określone w art. 51 stosuje się następujące przeliczenia:

- 1) 1,5 za każdy rok pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy,
- 2) 1,8 za każdy rok pracy górniczej wykonywanej pod ziemią, o której mowa w art. 50d ust. 1, pod warunkiem wykonywania takiej pracy o najmniej przez 5 lat, z zastrzeżeniem ust.2.

Stosownie do ust. 2 powołanego przepisu, przy ustalaniu wysokości emerytur łączny okres pracy obliczony z zastosowaniem przeliczników, o których mowa w ust. 1, uwzględnia się w wymiarze nie dłuższym niż 40 lat.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd uznał, że okresy wskazane przez wnioskodawcę są okresami pracy górniczej. Wynika to bowiem nie tylko z zeznań świadków, ale także z zakresu czynności znajdujących się w aktach osobowych, z którymi zeznania świadków korespondują.

W konsekwencji Sąd uznał, iż wnioskodawca udowodnił 10 lat, 4 miesiące i 13 dni pracy górniczej. Jest to okres zatrudnienia w Zakładzie (...) w L. na stanowiskach: od 01 sierpnia 1967r. do 31 maja 1968r. - technika górnika na stażu pod ziemią, od 01.06.1968r. do 31.07.1968r. - młodszego górnika, od 01.08.1968r. do 30.11.1968r. - górnika, od 01.12.1968r. do 31.01.1974r. - technika górnika, od 01.02.1974r. do 14.03.1975r. - specjalisty górniczego pod ziemią, od 15.03.1975r. do 18.02.1977r. - sztygara zmianowego w oddziale pozawydobyczym pod ziemią, od 19.02.1977r. do 14.12.1977r. -robotnika pod ziemią.

Wobec powyższego, okresy te należało zaliczyć do okresów wliczanych do pracy górniczej przelicznikiem 1,5, o którym mowa w art. 52 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej, jednakże z wyłączeniem okresu od 01 lutego 1974r. do 14 marca 1975r., w którym wnioskodawca był zatrudniony jako specjalista górniczy pod ziemią. Jakkolwiek, z zeznań świadków i wyjaśnień wnioskodawcy wynika, że ubezpieczony w wymienionym okresie pracował pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, tj. jednak z jego akt osobowych, a w szczególności z zakresu czynności na stanowisku instruktora strzałowego wynika, iż w powyższym okresie praca świadczona była przez niego częściowo pod ziemią a częściowo na powierzchni. A zatem, do tego okresu musiałby mieć zastosowanie przelicznik 1,4, który jednakże nie został przez ustawodawcę objęty regulacją art. 52, lecz art. 51 ustawy emerytalnej. Dlatego też w tym zakresie, Sąd odwołanie wnioskodawcy oddalił.

Odwołanie zostało także oddalone w części, w której wnioskodawca domagał się zaliczenia wskazanych okresów przelicznikiem 1,8, który stosowany jest do okresów pracy górniczej wykonywanej w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Jakkolwiek z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków i wyjaśnień wnioskodawcy wynika, że prace w większości były wykonywane w przodkach, to jednak ze wskazanych dowodów wynika, że wnioskodawca wykonywał także prace poza przodkiem (praca przy urządzeniach wentylacyjnych). Przy czym, w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy, nie sposób określić w jakim okresie wnioskodawca wykonywał prace w przodku a w jakim poza przodkiem.

Niewątpliwie natomiast, w ocenie Sądu, okresy od 01 sierpnia 1967r. do 31 stycznia 1974r. i od 15 marca 1975r. do 14 grudnia 1977r. należy uznać za okresy pracy górniczej, podlegającej wliczeniu do stażu emerytalnego z przelicznikiem 1,5, o którym mowa w art. 52 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności, Sąd, na podstawie art. 477 [14] § 2 kodeksu postępowania cywilnego, w punkcie I wyroku zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 31 maja 2012r. znak: (...) w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy M. H. prawo do ustalenia wysokości emerytury przy zastosowaniu przelicznika 1,5 za każdy rok pracy górniczej od 01 sierpnia 1967r. do 31 stycznia 1974r. i od 15 marca 1975r. do 14 grudnia 1977r. W pozostałym natomiast zakresie, Sąd odwołanie oddalił na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kodeksu postępowania cywilnego.

W punkcie III wyroku, Sąd stwierdził, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w wyliczeniu wysokości świadczenia wnioskodawcy. Zgodnie z treścią art. 118 pkt. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – w przypadku ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego – organ rentowy wydaje decyzję w terminie 30 dni, przy czym za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się dzień wpływu do Zakładu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Przepis art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych - stanowi, że jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Analizując materiał dowodowy sprawy, Sąd poczynił zatem ustalenia celem wyjaśnienia czy Zakład Ubezpieczeń Społecznych - przed wydaniem w dniu 31 maja 2012r. decyzji – wypełnił, w toku prowadzonego postępowania administracyjnego, wszystkie obowiązki nałożone na niego przez kodeks postępowania administracyjnego.

„W tej sytuacji przypomnienia wymaga, że zgodnie z art. 66 ust. 4 ustawy systemowej w zakresie prowadzonej działalności Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych przysługują środki prawne właściwe organom administracji państwowej. W opisaney działalności zakład stosuje przepisy kodeksu postępowania administracyjnego, administracyjnego a w szczególności winien mieć na względzie:

- obowiązek podejmowania niezbędnych kroków do wyjaśnienia stanu faktycznego (art. 7 kpa);
- obowiązek informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego (art. 9 kpa);
- obowiązek zapewnienia stronom czynnego udziału w postępowaniu administracyjnym i możliwość wypowiedzenia się co do zebranego w sprawie materiału dowodowego (art. 10 kpa).

Zgodnie z art. 75 kpa dowodami w postępowaniu administracyjnym może być wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy i nie jest sprzeczne z prawem (...) a zebrany w sprawie materiał dowodowy organ administracji państwowej jest obowiązany w sposób wyczerpujący zebrać i ocenić” (uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 03 lipca 2007r. , sygn. Akt IIIAUa 1995/06).

Z treści akt emerytalnych prowadzonych przez ZUS Oddział w L. wynika, iż przed wydaniem decyzji z dnia 31 maja 2012r., organ rentowy wypełnił obowiązki wymienione w kodeksie postępowania administracyjnego w art. 7, 9 i 10 .

Ubezpieczony bowiem - w toku postępowania związanego z rozpoznaniem wniosku zgłoszonego dnia 16 marca 2012r. miał możliwość udziału w postępowaniu administracyjnym poprzez składanie dowodów w postaci dokumentów.

Analizując materiał dowodowy sprawy nie można pominąć i tej okoliczności, że integralną część postępowania administracyjnego – związanego z rozpoznaniem wniosku z dnia 16 marca 2012r. - stanowiło postępowanie organu rentowego polegające na analizie dokumentów przedłożonych przez skarżącego wraz z przedmiotowym wnioskiem celem wydania decyzji w dniu 31 maja 2012r.

W rozpoznawanej sprawie okoliczności niezbędne do rozstrzygnięcia sporu pomiędzy wnioskodawcą a organem rentowym zostały wyjaśnione na etapie postępowania sądowego. Z uwagi bowiem na obowiązujące w postępowaniu administracyjnym ograniczenia dowodowe, organ rentowy nie mógł uwzględnić żądania ubezpieczonego. W postępowaniu sądowym natomiast, takie ograniczenia nie obowiązują. Ubezpieczony przed sądem może bowiem

udowadniać okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Dopiero zatem, w wyniku przesłuchania świadków i analizy dokumentacji zawartej w aktach osobowych wnioskodawcy, możliwe było dokonanie oceny charakteru prac wykonywanych przez skarżącego w spornych okresach zatrudnienia i zastosowanie do nich odpowiedniego przelicznika zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy emerytalnej.

Reasumując, Sąd uznał, iż - wydając decyzję w dniu 31 maja 2012r. - organ rentowy w postępowaniu administracyjnym nie naruszył przepisów i zasad tego postępowania. Tym samym, nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w wyliczeniu wysokości świadczenia wnioskodawcy.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w punkcie III wyroku.